

Landøkonomiske Meddelelser fra Biborg Egnen.

1.

Til det Kongelige Landhuusholdningselskab i Kjøbenhavn.

Da jeg veed, at det Kongelige Landhuusholdningselskabs Hovedformaal er at see Fædrelandets agerdyrkende Stand oppvakt af den Slummer, hvori den, hvad Pluraliteten angaaer, i flere Egne er inddysset, og opmuntre den til i dens Haandtering at stræbe frem mod et høiere Maal, saa haaber jeg, at dette høie Selstfab undskylder min Dristighed, naar jeg tillader mig at tilstille det nedenstaaende Bemærkninger, der angaae den nærmest heromkring liggende Egn i Almindelighed, men Daugberg Pastorat i Særdeleshed.

1) For saa Aar siden ansaae Bonden her i Egnen Mergel for at være ei alene unyttig, men endog fordærvelig for hans Jorder. Nu derimod anstiller han hist og her meget nøiagtige Undersøgelser for at finde og afbenytte den til sine Jorders Forbedring. Paa enkelte Steder af Daugberg Marker er funden god Sandmergel, og paa Mønsted og Smollerup Sognes Marker hist og her Veermergel, som man ogsaa med Held har begyndt at anvende. For saa Aar siden betragtedes Kalken som en Gift for Muldjorder, da man antog, at den aldeles opløste dem i deres Bestanddele, saa en ubetydelig Blæst kunde føre den fineste og frugtbareste Muld bort af Ageren. Nu

anvendes den hist og her, ei alene i Daugberg Pastorat, men og i Omegnen, med Held ved Agerdyrknin- gen. Flere Prøver ere glorte med at sammenblande Torvesmul, Mosejord, Gronsvær, Kalk og dyrifte Ex- crementer, og man har paa denne Maade erholdt et Gødningmaterial, der har gjort fortrinlig Virkning.

2) Forhen troede Bonden her i Egnen, at man let kunde ploie sin Jord for vel og harve den for me- get, saa den blev for tør og mat til at frembringe Sæd. Følgen heraf var, at den blev bunden med Sener og andet Ukrud, og frembragte Sæd, der baade i Qvantitet og Dvalitet var langt under, hvad den kunde og burde have været. Nu er han kommen til den Overbeviisning, at denne fra hans Fædre nedarvede Mening var en Bilsfarelse, og at Jorden maa gjen- nemarbeides omhyggeligt, hvis dens Dyrkere ville haabe at see deres Anstrengelser kronede med Held. Han begynder derfor at lægge Bind paa

3) at skaffe sig hensigtsmæssige og arbejdsparende Nvlsredskaber. Især have hjulløse Plove her udbredt sig meget siden det høie Selskab, til hvem disse Linier nedskrives, forærede Gaardmand Christen Jepsesen heraf Daugberg en amerikansk Plov. Denne var den første Plov i sit Slags her i Egnen, og tjener som Model til at forfærdige andre efter.

Paa kort Tid har Smeden Jeppe Sorensen her i Daugberg forfærdiget 20 Jernplove, som yndes meget, da de ere lette for Trædyrene og bearbejde Jorden fortrinligt. Af disse Plove ere 12 afhændede

her i Nærheden, 5 kom til Salling og 3 over i Ringkjøbing Amt. Ogsaa Hypeplove seer Man nu jevnlig her i Egnen.

4) Den Bonde her, der for faa Aar siden lagde 6 à 8 Skp. Kartofler i sin Mark, lægger nu omtrent ligesaa mange Tdr., da han er kommen til den Overbeviisning, at han ved dem faaer sin Jord rensat, sin Dvægbesætning, Giødning, Avl, og altsaa ogsaa sin Velstand, forøget. Bælgfæd, saasom Kærter og Bitter, faae Man for faa Aar siden ikke her paa Markerne; men nu findes de, især de førstnævnte, skøndt i det Mindre, næsten paa hver Mand's Eod. Ogsaa Klovveravlens begynder at udbrede sig.

Hvis det er lykkedes mig ved ovenstaaende Bemærkninger at overtyde det Kongelige Landhuusholdningselskab om, at Agerdyrkningen her i Egnen synes at stride fremad til det Bedre, er min Hensigt dermed opnaaet.

Daugberg Skole under Sjænds Herred,
Biborg Amt, d. 6te April 1841.

Underdanigst
J. Pedersen.

2.

Til det Kongelige Landhuusholdningselskab i Kjøbenhavn.

Gaardmand Christen Jeppesen her af Daugberg har overdraget mig at tilstille det Kongelige Landhuusholdningselskab nedenstaaende Linier, der nærmest angaae de Prover, han, efter dette høie Selstabs Op-

fordring, har foretaget med Anvendelsen af Meeskalk ved hans Agerdyrking, og Resultaterne af samme.

a) Et Stykke Jord, hvori han i Aaret 1839 saaede Havre og Klover, gav efter en Overkalkning et rigeligere Udbytte af Havre, og i Aaret 1840 en frodigere Kloverafgrøde, end et andet Stykke, der var af lige Størrelse og Bestaffenhed, afgang uden Overkalkning.

b) I Nærheden af hans Gaard ligger et Stykke Mosejord, hvis Overflade for saa Aar siden bestod af Tuer og vældagtige Sumpe, som han gennemgrof, tede, udjævne og paaførte en Deel leret Sand. Her har han nu fortrinlig Agerjord. I $\frac{1}{2}$ Td. Land heraf saaede han sidste Foraar Havre, anvendte 6 Tdr. Kalk, som han nedharvede med Havren, saaede ovenpaa Kloverfrø, som han skjulte ved en Overharvning, og vandt herved en Havreafgrode, hvis Mage jeg aldrig har seet her i Egnen, uagtet jeg har opholdt mig her i 16 Aar. Kloveren tegnede i sidste Høst og Efteraar til at blive fortrinlig; men hvorledes Udbyttet af den vil blive, vil jo først vise sig i den tilstundende Sommer.

c) Rugen paa den Jord, der i Foraaret 1839 overkalkedes til Byg, var kjendelig frodigere i sidste Sommer, end paa Jord, som savnede denne Overkalkning, men iøvrigt var af samme Bestaffenhed, og havde faaet samme Behandling.

d) Til $\frac{1}{2}$ Td. Land sandmuldet Jord, der af Grønjorden var opløst om Efteraaret, gjødet og

ompløiet om Foraaret, anvendte han sidste Foraar 4 Tdr. Meelkalk, og avlede derefter $\frac{1}{4}$ mere Byg, end paa Jord af samme Beskaffenhed uden Overkalkning.

Saa vel paa Christen Jeppesens, som paa mine egne Begne tillader jeg mig altsaa at erklære, at Erfaring har viist, at Kalk ogsaa her i Egnen med Fordeel kan anvendes ved Agerdyrkningen, naar den bruges paa en fornuftig Maade.

I $\frac{1}{2}$ Td. Land Hedejord, der er godt gjennemarbeidet, vil benævnte Christen Jeppesen i dette Foraar lægge Kartofler med sædvanlig Gjødning, og, efter at Kartoflerne ere lagte, nedharve over dem omtrent 5 Tdr. Meelkalk, og ligeledes vil han nedharve 5 Tdr. Meelkalk paa $\frac{1}{2}$ Td. Bygsædeland.

Endnu bliver at tilføie, at han i Efteraaret 1839 saaede Rug i noget over en Td. Land, der havde faaet heel Brak og tilstrækkelig Gjødning. Efter denne Behandling avlede han $\frac{1}{3}$ mere Rug, end paa et lignende Stykke, der var behandlet efter den her i Egnen almindelige Methode.

Ein Gaards Jorder har han, som i en foregaaende Indberetning er bemærket, inddeelt i 9 Skifter, og de have hidtil for største Delen været dyrkede saaledes: 1ste Aar Byg, hvortil har været gjødet, 2det og 3die Aar Rug, derefter 1 Aar Havre i de mindre gode, og 2 Aar i de bedre Jorder, i sidstnævnte tillige Klover. Dette Sædskifte arbejder han nu paa at forandre derhen, at 1ste Aar brakkes og gjødes til Rug, 2det Aar Byg, 3die Aar Kartofler og Bælgfrugter,